

ABIKS TAOTLEJALE

**Põllumajandusliku tegevusega alustava
noore ettevõtja toetus**

Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meede 1.2

2013

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
I PEATÜKK. TOETUS, TAOTLEJA, TAOTLEMINE	4
MILLEGA ARVESTADA ENNE TAOTLEMA ASUMIST	4
MILLISTE TEGEVUSTE JAOKS SAAB TOETUST	5
KES SAAB TOETUST TAOTLEDA JA TAOTLEJALE ESITATAVAD NÕUDED ..	6
TOETUSE MÄÄR JA SUURUS	7
MIDA ON VAJA TAOTLEMISEL ESITADA	8
TAOTLUSE ESITAMINE PRIA-LE	10
TAOTLUSE MENETLEMINE PRIAS	11
II PEATÜKK. TEGEVUSED PÄRAST TOETUSE MÄÄRAMIST	12
TEGEVUSE TEOSTAMINE	12
INVESTEERINGUOBJEKTI TÄHISTAMINE	12
MUUDATUSED INVESTEERINGU TEGEMISEL	13
INVESTEERINGU TEOSTAMIST TÕENDAVAD DOKUMENDID	14
PÕLLUMAJANDUSLIKU HARIDUSE VÕI KUTSE OMANDAMIST TÕENDAVAD DOKUMENDID	15
MAKSENÕUDE KONTROLL	16
INVESTEERINGU TEOSTAMISE KONTROLL	16
JÄRELKONTROLL	16
NÕUDED TOETUSE SAAJALE	17
TOETUSE TAGASINÕUDMINE	18

SISSEJUHATUS

Käesolev juhend on koostatud abistavaks infomaterjaliks põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse taotluse ettevalmistamisel. Siit leiate ülevaate toetavatest tegevustest, esitatud nõuetest ja vajalike dokumentide esitamisest.

Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetust rakendatakse käesoleva programmiperioodi jooksul viiendat korda ning toetust makstakse “Eesti maaelu arengukava 2007–2013” (edaspidi MAK, vt www.agri.ee/MAK) alusel Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD).

Toetuse eesmärgiks on noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise hõlbustamine ja põlvkonnvahetusele kaasaaitamine põllumajanduses, sh:

- noorte põllumajandustootjate abistamine põllumajandusliku majapidamise sisseseadmises;
- noorte põllumajandustootjate ettevõtte edaspidine struktuuriline kohandamine;
- tööhõivevõimaluste laiendamine noortele;
- noorte kaasamine maakogukonna arendamisse.

Toetus on mõeldud põllumajandusliku tegevusega alustavale füüsilisest isikust ettevõtjale või ühe või mitme füüsilisest isikust osanikuga osühingule, kes soovivad vähemalt järgmise viie aasta jooksul arendada põllumajandustootmist.

Kõikidest olulistest kriteeriumidest saate teada juhendi läbilugemisel

Käesolev juhend ei ole taotluse menetlemisel ja toetuse määramisel juriidiline alusdokument.
Selliseks alusdokumendiks on meetme määrus.

Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse taotluste vastuvõtu, kontrollimise ja toetuse määramisega tegeleb Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA).

Narva mnt 3, 51009 Tartu

tel 737 7678

faks 737 1201

e-post info@pria.ee

koduleht www.pria.ee,

Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpse korra on välja töötanud Põllumajandusministeerium (8. juuni 2010. a määrus nr 68, <https://www.riigiteataja.ee/akt/124052011005>)

Lai 39/41, 15056 Tallinn

tel 625 6101

faks 625 6200

e-post pm@agri.ee

koduleht www.agri.ee

Soovime edu taotlemisel!

IPEATÜKK. TOETUS, TAOTLEJA, TAOTLEMINE

MILLEGA ARVESTADA ENNE TAOTLEMA ASUMIST

Kõigepealt tuleb hästi läbi mõelda oma järgmise viie kuni kuue aasta tegevus ja analüüsida, kuidas oleks võimalik põllumajandustootmist arendada ja tootmisesse investeerida, et jõuda tasemele, kus omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulu taotluse esitamise aastale järgneva majandusaasta lõpuks on suurem kui 2400 eurot ja taotluse esitamise aastale järgneval viiendal majandusaastal vähemalt 80% taotletud toetuse summast.

Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus makstakse välja hiljemalt 30 tööpäeva jooksul pärast toetuse määramise otsust. Äriplaanis nimetatud tegevused, mida kavandatakse toetuse raames ellu viia, peavad olema tehtud taotluse esitamise aastale järgneva kahe majandusaasta jooksul; tegevuste maksumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes sarnase tegevuse ja investeeringuobjekti tavalise maksumusega. Toetuse abil tehtud investeeringut tuleb säilitada ja sihipäraselt kasutada vähemalt viie aasta jooksul PRIA toetuse väljamaksmisest arvatuna. Sellel perioodil ei tohi toetusega soetatud vara maha müüa, rendile anda vms.

Äriplaani planeerimisel tuleks teada ka järgmist:

- Investeermistegevusel hoone või rajatise, sinna juurde kuuluvate tehnosüsteemide ning elektrisüsteemide ehitamisel ja nende juurde kuuluvate seadmete ostmisel (kui need on ehitusprojektis ette nähtud) tuleb alustada projekti tellimisest ja projektile vajalike koostööstuste hankimisest. Vajalikud koostööstused määratakse ära projekteerimistingimustega, mida väljastab kohalik omavalitsus, kes annab hiljem ka ehitusloa ning kasutusloa. Ehitiste puhul tuleb jälgida kõiki ehitusseadusega kehtestatud nõudeid.
- Seadmete ostul on võimalik kasutada kapitalirenti ehk liisingut. Liisingu korral on vaja tutvuda liisingufirmade pakutavate tingimustega. Kapitalirendile andjaks võib olla krediitiasutuste seaduse alusel ja korras tegutsev krediitiasutus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimisasutus.

Enne taotluse esitamist tuleb üle vaadata kõik nõuded ja nõutavad dokumendid. Kui teile tundub dokumentide täitmine keerukas ja vajate abi, siis soovitame pöörduda tunnustatud nõuandekeskuse poole või leida koolituse läbinud konsulent. Kuna PRIA ülesandeks on vastuvõetud taotluste kontrollimine ja hindamine, siis ei saa PRIA töötajad taotlejaid abistada dokumentide sisulisel koostamisel.

Nõuandekeskuste ja konsulentide kontaktandmed leiate PIKK-portaalist <http://www.pikk.ee> ja <http://www.pikk.ee/nouandeteenistus/konsulendid> või nõuandesüsteemi koordineeriva keskuse telefonil 7313650.

Toetust saab taotleda PRIA väljakuulutatud taotlusvooru perioodil.

Taotlusvoorude ajad ja taotluste esitamise kanalid kuulutab PRIA välja Ametlike Teadaannete ning oma kodulehe vahendusel.

Taotluse esitamise ajaks peavad kõik nõutavad dokumendid olema olemas ja õigesti täidetud. Kui teil ei õnnestu taotluse esitamise ajaks kõiki vajalikke dokumente kokku saada, siis soovitage planeerida taotluse esitamise järgmisse taotlusvooru.

MILLISTE TEGEVUSTE JAOKS SAAB TOETUST

Toetust võib taotleda põllumajandusliku tegevuse alustamiseks või arendamiseks: nt põllutöömashinate, laudaseadmete, mesindustarvete, omatoodetud põllumajandussaaduste töötlemiseks vajalike seadmete jne ostuks. Kavandatud tegevused ja selle maksumus peab olema põhjendatud ning majanduslikult otstarbekas ja vajalik toetuse eesmärgi saavutamiseks ning taotleja peab tagama kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Tegevuste rahastamise kavandamisel tuleb arvestada, et põllumajandusliku tegevuse alustamiseks või arendamiseks kavandatud investeeringute rahaline maht (määrusega lubatud põhivara ost) kokku peab olema vähemalt 50% taotletava toetuse mahust. Soetatav käibevara ja muud toetusega tehtavad tegevused peavad olema seotud põhitegevusega.

Kõik tegevused tuleb kajastada äriplaanis ning teostada hiljemalt taotluse esitamisele järgneva kahe majandusaasta jooksul.

Samuti tuleb jälgida, et planeeritavad tegevused ei ole vastuolus Euroopa Ühenduse (EÜ) nõukogu määruse nr 1698/2005 artikliga 71 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumidega.

Antud artikli kohaselt ei ole abikõlblikud järgmised kulutused:

- käibemaks, välja arvatud tagastamatu käibemaks, kui taotleja ei ole käibemaksukohustuslane
- võlaintriss
- maaost, mille maksumus ületab 10 % kõikidest asjaomase tegevuse abikõlblikest kulutustest.

Kriteeriumidega lähemalt saab tutvuda veebiaadressil <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:277:0001:0040:ET:PDF>

Abikõlblikeks kuludeks ka kasutatud seadmete ja masinate ostuks tehtud kulud juhul, kui taotleja on mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja ja seade ei ole toodetud rohkem kui kolm aastat tagasi, selle ostmiseks ei ole kasutatud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi ning nimetatud seadme hind ei ületa selle turuväärtust ega ole uue samaväärse seadme hinnaga võrdne või sellest kõrgem. Juhime tähelepanu, et taotleja peab kasutatud seadme ostu puhul kuludokumentide esitamise etapis esitama ka müüja poolse kinnituse, et eelnimetatud nõuded on täidetud. Lähemalt saate kinnituse esitamise nõude kohta lugeda käesoleva juhendi leheküljel 15.

Kavandatavate tegevuste elluviimist ei või alustada varem ja tegevuste elluviimist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval.

KES SAAB TOETUST TAOTLEDA JA TAOTLEJALE ESITATAVAD NÕUDED

Taotlejaks võib olla füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) või osäühing, mille kõik osanikud on füüsilised isikud. Nad kõik, ka osäuhingu juhatuse liikmed, peavad taotluse esitamise ajal olema nooremad kui 40-aastased ning vastama järgmistele nõuetele:

- Taotlejal, OÜ osanikel ja juhatuse liikmetel peab olema vähemalt kaheaastane põllumajandusalane töökogemus ja põllumajandusalane keskeri-, kutsekesk- või kõrgharidus või kutseeaduse § 4 lõikes 4 nimetatud “Kvalifikatsiooniraamistiku” kolmas kutsetase. Nimetatud põllumajandusalase töökogemuse, hariduse või kutsekvalifikatsiooni puudumise korral peab FIE, osäuhingu osanik või osäuhingu juhatuse liige omandama need 36 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast.

Põllumajandustootja III kutset kutse andja on Eesti Põllumeeste Keskliit (EPK). Kutse taotlemine ja tõendamine, sh taastõendamine, on tasuline. Põllumajandustootja III kompetentsusnõuded on kehtestatud kutsestandardis. Kompetentsuse (kutseeksami) hindamise positiivse tulemusena väljastatakse kutsetunnistus.

Põllumajandusvaldkonna kutseeksamite voorud toimuvad kaks korda aastas, jaanuaris/veebruaris ja juunis. Eksamid toimuvad Järvamaa KHK Särevere õpiosakonnas ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. Täpsemad eksamite toimumise ajad ja kohad avalikustatakse EPK kodulehel www.eptk.ee. EPK on põllumajandustootjaid ühendav katusorganisatsioon, liikmeteks on maakondlikud organisatsioonid ja erinevate põllumajandusharude üleriigilised ühendused.

Põllumajandustootja III kutsetaotlemise eeltingimused

Põllumajandustootja III kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutavaks:

- haridustasemeks vähemalt põllumajandusalane kutsekeskharidus,
  - 1-aastane erialane töökogemus viimase 5 aasta jooksul,
- või**
- kutsestandardi nõuetele vastav koolitus,
  - 2-aastane erialane töökogemus viimase 5 aasta jooksul.

Põllumajandustootja III kutsetaotlemiseks vajalikud dokumendid:

1) haridustase – haridust tõendava(te) dokumendi(dokumentide) koopia(d), täienduskoolitus või varasem kvalifikatsioon – täiendkoolitus(te) läbimist või varasemat kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad,

2) töökogemus – väljavõte tööraamatust, FIE-l tõend maksuametist.

Põllumajandustootja III kutsetunnistus kehtib 7 (seitse) aastat alates kutsekomisjoni otsuse tegemise kuupäevast.

Täpsem info ja kontaktisik:

Ann Riisenberg

EPK juhatuse liige, põllumajanduse valdkonna kutsekomisjoni aseesimees

J. Vilmsi 53^G, 10147 Tallinn

tel: 52 45 875

faks: 600 8616

e-post: riisenberg@hotmail.com

koduleht: www.eptk.ee

- Kuna toetuse eesmärk on toetada alustavaid ettevõtjaid, siis FIE või osäühingu osanik ei tohi taotluse rahuldamise ajaks olla tegelenud põllumajandusliku ettevõtlusega üle 18 kuu.

Juhul, kui taotleja on tegutsenud ettevõtjana üle 18 kuu arvates taotluse rahuldamisest, siis ei tohi aastane müügitulu omatoodetud põllumajandussaaduste müügist ja omatoodetud põllumajandussaaduste töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügist kas koos või eraldi olla suurem kui 2 400 eurot. Ei arvestata FIE või osäühingu osaniku niisugust osalust äriühingus, millega ta ei saanud otseselt ega kaudselt mõjutada selle äriühingu tegevust.

Oluliseks mõjaks loetakse, kui ettevõtte omanduses on rohkem kui 20% ettevõtte hääleõigusest. FIE-l või osäühingu füüsilisest isikust osanikel võib olla olnud osalus aktsiaseltsis, osäühingus, tulundusühistus, täisühingus või usaldusühingus, mille tegevusala ei kuulu põllumajanduse tegevusalade hulka.

- Taotlejal ei tohi olla riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine peab olema ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral peavad maksud olema tasutud ajakava kohaselt.
- Taotleja suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotietsust.
- Kui taotleja on saanud varem toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või on saanud muud tagastamatut riigiabi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peab tagasimaksmisele kuulunud summa olema tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral peavad tagasimaksed olema tasutud ettenähtud tähtajal ja summas.
- Toetust ei saa taotleda FIE või osäühing, kelle osanik omab või on omanud konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 mõistes valitsevat mõju taotlejaga samas tegevuskohas ja samal põllumajanduslikul tegevusalal tegutseva ettevõtja suhtes, kelle taotlus on selle toetuse raames varem juba rahuldatud.

Toetust võivad taotleda ka FIE-d või osäühingu osanikud, kes on omandanud oma vanematele või vanavanematele kuulunud põllumajanduslikul tegevusalal tegutseva osäühingu kogu osaluse või omandanud FIE-st vanematele või vanavanematele kuulunud põllumajandusettevõtte. Põlvkondade vahetuse soodustamise hindepunktide saamiseks peab ülevõetav põllumajandusettevõtte vastama vähemalt kahel majandusaastal vahetult enne ülevõtmise aastat järgmistele nõuetele (nõuded on aasta kohta):

- ettevõtte poolt toodetud põllumajandussaaduste müügitulu ja nende töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügitulu kas koos või eraldi oli vähemalt 50% ettevõtja kogu müügitulust;
- ettevõtte poolt toodetud põllumajandussaaduste müügitulu ja nende töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügitulu kas koos või eraldi ületas 2 400 eurot
- ettevõtte kogu müügitulu koos ärituludega kokku ei ületanud 447 382 eurot.

TOETUSE MÄÄR JA SUURUS

Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta on 40 000 eurot. Toetust antakse üks kord MAKi programmiperioodil (aastatel 2007-2013).

MIDA ON VAJA TAOTLEMISEL ESITADA

Taotluse täitmiseks vajalikke vorme saate kodulehelt

http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/taimekasvatus/noore_ettevotja_toetus_2012/

PRIA kodulehel on lisaks vormidele toodud ka vormide täitmist hõlbustavad ja selgitavad juhendid. Enne taotluse täitmist lugege kindlasti läbi vormil olevad märkused, sealt saate täitmiseks otseseid juhiseid. Ridadele, kuhu ei pea midagi kirjutama, märkige sümbol "X".

PRIA kohustus on kontrollida taotleja ja taotluse vastavust toetuse saamise tingimustele ja selleks tuleb esitada järgmised taotleja nõuetekohasust tõendavad dokumendid:

1. Vormikohane avaldus ja vormikohane äriplaani (määruse lisa 1 ja lisa 2). Oluline on lisada (või paberikandjal joonistada) äriplaani tabelisse 2 lisateabe all investeringuobjekti asukoha skeem selliselt, et selle alusel oleks võimalik PRIA inspektoril kontrolli eesmärgil kohale jõuda. Kui investeringuobjekti ja kontori asukoht (kus asub dokumentatsioon) on erinevad, näita skeemil mõlemad.
2. Taotluse esitamise seadusejärgset esindusõigust mitteomava isiku volitusi tõendav volikiri juhul, kui dokumendid toob PRIA-sse taotleja esindaja. Taotlusdokumentide esitajal tuleb kaasa võtta isikutunnistus või muu isikut tõendav dokument (pildi ja isikukoodiga).
3. osatähtsuse puhul mitte varasema kui taotluse esitamise tähtpäevale vahetult eelnenud kuu esimese päeva seisuga nimekiri kõikide osanike kohta ja nende osaluse protsent osatähtsuses koos nende isikukoodidega, nende puudumise korral koos nende sünniaegadega;
4. osatähtsuse puhul mitte varasema kui taotluse esitamise tähtpäevale vahetult eelnenud kuu esimese päeva seisuga nimekiri osatähtsuse juhatuse liikmete kohta koos nende isikukoodidega, nende puudumise korral koos nende sünniaegadega, kui nimetatud andmed ei ole kättesaadavad äriregistrist;
5. FIE või osatähtsuse kõigi osanike ja juhatuse liikmete erialast haridust tõendava dokumendi koopia, korralikult täidetud CV (elulookirjeldus), töölepingu või tööraamatu ärakiri või selle väljavõte, millest nähtub tema põllumajandusalane töökogemus. ;
6. põllumajandusmaa rentimise puhul taotluse esitamise aasta ja taotlemisele järgneva majandusaasta maarendilepingute ärakirjad;
7. tekkepõhist raamatupidamise arvestust pidava ettevõtja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaastate kohta majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ärakirjad või kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava FIE puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaastate kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E kinnitatud ärakirjad.
8. osatähtsuse kõikide osanike puhul, kes on taotluse rahuldamise ajaks FIE-na tegelenud põllumajandusliku majandustegevusega üle 18 kuu, tuleb lisaks esitada punktis 7 loetletud dokumendid.

Avaldus taotleja andmete kandmiseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, kui PRIA-st taotletakse toetust esimest korda ning nimetatud avaldust ei ole PRIA-le varem esitatud. Vormi saab PRIA maakondlikust büroost või internetist.

Kui füüsilisest isikust ettevõtja või osäihingu osanik on enne taotluse esitamist omandanud eelnevalt vähemalt kaks majandusaastat tegutsenud oma vanemale või vanavanemale kuulunud põllumajandusega tegeleva osäihingu kogu osaluse või vanemast või vanavanemast FIE-le kuulunud kogu põllumajandusettevõtte, mille iga-aastane ettevõtte poolt toodetud põllumajandussaaduste müügitulu ja nende töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügitulu kas koos või eraldi oli vähemalt 50% ettevõtja kogu müügitulust ning ületas 2400 eurot (kuid ei ületanud koos muude ärituludega 447 382 eurot) ning soovib saada hindepunkte määruse lisas 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 5 põhjal, esitab taotleja lisaks:

1. osäihingu puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe järjestikuse majandusaasta kinnitatud majandusaasta aruande ära kirja, kui majandusaasta aruanne ei ole kättesaadav äriregistrist, või FIE puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe järjestikuse majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ära kirja või "Raamatupidamise seaduse" kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava FIE puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe järjestikuse kalendriaasta kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E ära kirja;

2. ära kiri enda või oma vanema sünnitunnistusest;

Kui taotleja on omandanud oma vanavanemalt põllumajandusettevõtte, siis lisaks enda sünnitunnistuse ära kirjale esitada ka oma vanema sünnitunnistuse ära kiri.

3. ettevõtte esmakordse äriregistris või Maksu- ja Tolliametis registreerimise aega või üleantud ettevõtte põllumajandustootmisega alustamise aega tõendavate muude dokumentide ära kirjad ja kinnituse, et vanemad või vanavanemad on asjakohasel tootmisalal tegevuse lõpetanud.

Kui taotleja on omandatud eelnevalt vähemalt kaks majandusaastat tegutsenud piimakarjakasvatusega tegeleva ettevõtte ja selle müügitulu vastab antud meetme määruse §7 lõike 2 sissejuhatavas lauses sätestatud tingimustele (nõuded vanemalt või vanavanemalt omandatud põllumajandusettevõtte kohta) ja taotleja soovib saada hindepunkte lisas 4 kehtestatud piimakarjakasvatuse soodustamise hindamiskriteeriumi 6 põhjal, kuid ei ole omandanud ettevõtet põlvkondade vahetuse korras, esitab ta lisaks loetletud dokumentidele järgmised dokumendid:

- osäihingu puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe järjestikuse majandusaasta kinnitatud majandusaasta aruande ära kiri, kui majandusaasta aruanne ei ole kättesaadav äriregistrist, või füüsilisest isikust ettevõtja puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe järjestikuse majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ära kiri või "Raamatupidamise seaduse" kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava füüsilisest isikust ettevõtja puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe järjestikuse kalendriaasta kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E ära kiri.

Piimakarjanduse soodustamise hindamiskriteeriumi põhjal hindepunktide saamise korral peab toetuse saaja tegelema vähemalt viie majandusaasta jooksul taotluse esitamise aastast arvates piimakarjakasvatusega, mille puhul iga-aastane müügitulu omatoodetud piima ja selle töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügist ning piimakarjakasvatusest kas koos või eraldi moodustab üle 50% omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulust ja nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügitulust.

TAOTLUSE ESITAMINE PRIA-LE

Taotleja võib ettenähtud tähtajal esitada ühe taotluse, millega võib toetust taotleda mitme investeeringuobjekti kohta.

Enne dokumentide esitamist kontrollige üle, et kõigil dokumentidel oleksid õiged kuupäevad ja allkirjad, et dokumendid oleksid esitamise hetkel kehtivad ning investeeringuobjekti nimetus ja summa oleks kõikides nõutavates dokumentides sama. Jälgige, et kõigil esitatud dokumentidel oleksid kirjas ettevõtte õiged registreerimisnumbrid, äriühingu esindajate isikukoodid jm.

Taotlusi võetakse vastu 23. juulist kuni 06. augustini 2012. a PRIA maakondlikes teenindusbüroodes. PRIA maakondlikud teenindusbürood on avatud esmaspäeviti kl 8.30-18.00, teisipäevast reedeni kl 8.30-16.00. Samuti on võimalik sel aastal esmakordselt esitada taotlust PRIA kliendiportaali e-PRIA vahendusel (<https://epria.eesti.ee/epria>). Maakondlikes teenindusbüroodes taotluse esitamisel on esitamise aega võimalik eelnevalt kokku leppida ja registreerida kõikidele vastuvõtmise perioodi päevadele infotelefonil 737 7678 ja samuti ka PRIA maakondlikus teenindusbüroos kohapeal ning vastavas internetipõhises eelregistreerimise süsteemis (<http://www.pria.ee/broneering/>).

Taotluse vastuvõtuks teenindusbüroos kulub orienteeruvalt tund, palume selle ajakuluga arvestada ning mitte jätta dokumentide esitamist viimasele päevale!

Taotlusdokumentide esitajal tuleb kaasa võtta isikut tõendav dokument (pildi ja isikukoodiga). Kui taotluse toob PRIASSE taotleja esindaja, kel ei ole seadusjärgset esindusõigust, siis peab tal olema kaasas tema volitusi tõendav volikiri.

Enne taotluse esitamist tuleb taotlejal saata PRIA-le eraldi vormikohane avaldus ja äriplaan elektroonselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus aadressile andmed@pria.ee, välja arvatud juhul, kui taotlus esitatakse e-PRIA kaudu.

Elektroonselt materjalide saatmisel palume saadetava materjali pealkirjas kajastada taotleja nimi, meetme ning saadetava vormi nimetus. Näide avalduse puhul: „Moosipõld_OÜ_Meede 1_2_Avaldus.doc“.

Taotlust on võimalik esitada ka elektroonselt aadressil info@pria.ee või posti teel aadressil PRIA, Narva mnt 3, Tartu 51009. Elektroonsel esitamisel tuleb taotlus digitaalselt allkirjastada.

Soovitame siiski investeeringutoetuste taotluse esitada paberil täidetult PRIA teenindusbüroosse või PRIA kliendiportaali e-PRIA vahendusel. Teenindusbüroosse esitamise juures on eeliseks, et klienditeenindaja teeb Teie taotlusdokumentide esmase kontrolli ja kui leitakse puuduseid, siis informeeritakse Teid sellest kohe.

Lisaks juhime tähelepanu, et ka posti ja e-kirja teel saadetud taotluse puhul on vajalik saata määruses toetuse avaldus ja äriplaan digitaalselt täidetuna aadressil andmed@pria.ee.

Lisateavet saab küsida maakondlikest büroodest või investeringutoetuste infotelefonil 7377 678 või saates e-kirja aadressil info@pria.ee.

TAOTLUSE MENETLEMINE PRIAS

Taotluse esitamisel kontrollib PRIA teenistuja, kas kõik vajalikud dokumendid on olemas ja nõuetekohaselt täidetud. Seejärel taotlus registreeritakse IT-süsteemis ja saab ainulaadse viitenumbri.

Soovitame taotluse viitenumbrit kasutada kogu edaspidises kommunikatsioonis PRIAga – järelepärimistele vastamisel, lisamaterjalide esitamisel, infotelefoniga suhtlemisel jne. See hõlbustab teie taotluse ja sellega seotud materjalide leidmist ja seeläbi kiirendab teile vastamist.

Kui te esitate PRIAsse taotluse, mis ei ole vormikohane või ei sisalda kõiki vajalikke dokumente, siis on teil võimalus puudused kõrvaldada taotluse vastuvõtuperioodi jooksul – taotlusvooru viimaseks päevaks. See reegel kehtib kõigi taotluste puhul sõltumata nende PRIAsse saabumise viisist (isiklik kohtetoomine, post, e-post).

Isiklikult kohtetoodavate taotluste puhul kontrollib dokumentide korrektsust ja annab kohest tagasisidet PRIA klienditeenindaja. Postiga jmt saabunud taotlused avatakse hiljemalt saabumisejärgsel tööpäeval ja kui avastatakse vormistuslikke vigu, siis võetakse kliendiga samal päeval telefonitsi ühendust ja selgitatakse talle, millised puudused on tarvis taotlusperioodi jooksul kõrvaldada. Kui PRIA töötaja klienti telefonitsi kätte ei saa, informeeritakse teda e-kirjaga.

Seega on väga oluline on esitada taotlus sellise ajavaruga, et vajadusel jääks aega vigade likvideerimiseks ja puudu olnud dokumentide esitamiseks enne taotluste vastuvõtu lõppu. Taotluse esitamist viimasele päeval jättes vigade parandamiseks varuaega pole. Siis jääb üle võimalus esitada korrektne taotlus järgmises taotlusvoorus.

Kui taotleja siiski vastuvõtuperioodi kestel oma taotluses puudusi ei kõrvalda, võib PRIA jätta taotluse läbi vaatamata (seda ei hakata sisuliselt menetlema).

„Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/117112011002>) § 59 lg 2 sätestab, et kui maaelu arengu investeringutoetuse taotleja ei ole esitanud kõiki nõutavaid dokumente ja taotlus ei ole vormikohane, siis võib PRIA jätta taotluse läbi vaatamata.

Kui aga taotluses või sellega esitatud dokumentides on ilmsed ebatäpsused, siis määrab PRIA taotlejale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

Ilmseteks ebatäpsusteks loetakse vigu sellistes andmetes, mille alusel ei otsustata toetuse andmist ega arvestata selle suurust. Ilmsed ebatäpsused võivad hõlmata valesti kirjutatud andmete olemasolu taotluses või dokumentides või ka üksikute andmete puudumist (üksik täitmata lahter taotluses).

Kui avastate ise taotluses esinenud vead enne toetuse saamise otsuse tegemist, siis võite esitada kirjaliku avalduse taotluse läbivaatamise lõpetamiseks. Taotlusdokumente ei tagastata, kuid taotluse menetlemine katkestatakse ning teil on võimalus esitada uus korrektne taotlus taotlusvooru jooksul.

Menetlusse võetud taotluste puhul kontrollitakse seejärel taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja ja kavandatava tegevuse vastavust määruses sätestatud nõuetele. Taotluses esitatud andmete kontrollimiseks on PRIA-l õigus kasutada teiste andmekogude andmeid (Äriregister, jne). Vajadusel tehakse andmete täpsustamiseks teile järelepärimine.

Juhime tähelepanu, et PRIA teenistuja ei ole konsulent ja ei saa seega anda taotlejale sisulist nõu andmete parandamiseks või dokumentide sisuliseks koostamiseks. PRIA teenistuja ei tea ega saa teile menetluse käigus öelda, kas te saate toetust või mitte, sest taotluste menetlemine veel jätkub ja toetuse saajad selguvad alles peale kõigi taotluste menetlemist ja paremusjärjestuse moodustamist.

Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ei ületa toetuse liigi rahastamise eelarvet, siis tehakse toetuse määramise otsus hiljemalt 50 tööpäeva jooksul pärast taotluste vastuvõtuperioodi viimast kuupäeva.

Kui kõigi taotluste rahastamise summa ületab toetuse liigi rahastamise eelarve, hinnatakse taotlusi enne taotleja, taotluse ja kavandatava tegevuse nõuetele vastavuse kontrollimist lisas 4 kehtestatud hindamiskriteeriumide põhjal ning antud hindepunktide alusel moodustub paremusjärjestus.

Hindamiskriteeriumid (määruse lisa 4) jaotatakse A ja B osaks. Hindamiskriteeriumide A osa hindab PRIA peadirektori poolt moodustatud hindamiskomisjon ning hindamiskriteeriumide B osa hindamist teostab PRIA. Taotluste paremusjärjestuse moodustamiseks liidetakse nimetatud hindamiste tulemuste põhjal saadud hindepunktid kokku. Määramise otsus tehakse sel juhul hiljemalt 70 tööpäeva jooksul pärast taotluste vastuvõtuperioodi viimast kuupäeva.

II PEATÜKK. TEGEVUSED PÄRAST TOETUSE MÄÄRAMIST

TEGEVUSE TEOSTAMINE

Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus makstakse välja hiljemalt 30 tööpäeva jooksul pärast toetuse määramise otsust. Investeeringu tegemist võib alustada ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid võivad olla väljastatud alates taotluse esitamise päevale järgnevast päevast.

Kavandatud investeeringud tuleb viia ellu vastavalt äriplaanis esitatud ajakavale, kuid mitte hiljem kui taotluse esitamise aastale järgneva kahe majandusaasta jooksul.

Kui te ei ole investeeringut äriplaanis ettenähtud tähtajaks või hiljemalt kahe aasta jooksul pärast taotluse esitamise aastat täielikult ära teinud või see ei täida lubatud eesmärki, siis nõutakse makstud toetus tagasi, lähtudes ellu viimata tegevuste äriplaanikohasest maksumusest või täitmata müügitulu osatähtsusest arvatatuna selle osalise täitmise korral.

INVESTEERINGUOBJEKTI TÄHISTAMINE

Maaelu arengu (MAK) toetuse abil rahastatud objektid tuleb tähistada vastavalt põllumajandusministri määrusele „Maaelu arengu toetuste andmisest ja kasutamisest

teavitamise, selle avalikustamise ning toetatud objektide tähistamine ja Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osaluse viitamise kord“, mille aluseks on Euroopa Komisjoni määruses nr 1974/2006 kehtestatud eeskirjad.

Tähistamiseks tuleb kasutada Maaelu arengukava logo koos Euroopa Liidu embleemi ja juhtlausega. PRIA kontrollib tähistuse olemasolu. Tähistust tuleb säilitada vähemalt viis aastat pärast PRIA poolt viimase väljamakse tegemist.

Täpsemad juhised ning [määruse](http://www.pria.ee/toetused/valdkond/teadmiseks/objektide_tahistamine) objektide tähistamiseks leiate aadressil www.pria.ee/toetused/valdkond/teadmiseks/objektide_tahistamine

MUUDATUSED INVESTEERINGU TEGEMISEL

Toetuse abil elluviidav investeering peab vastama esialgsele taotlusele. Juhul kui taotleja soovib äriplaani teha muudatusi ning kui see on põhjendatud, tuleb küsida tegevuse või investeeringuobjektiga seotud muudatuseks PRIA kirjalik nõusolek.

Alates taotluse esitamisest kuni viie aasta möödumiseni PRIA poolt toetuse väljamaksmisest peab taotleja või toetuse saaja viivitamata teavitama PRIA-t kirjalikult nõusoleku saamiseks järgmistest juhtudest:

- 1) äriplaanis nimetatud tegevusega seotud muudatusest;
- 2) toetuse saamise või toetuse kasutamisega seotud muust asjaolust, mille tõttu taotluses esitatud andmed ei ole enam täielikud või õiged;
- 3) osahingu puhul tema osanike ja juhatuse liikme vahetumisest ning ettevõtte või selle osa üleminekust.

PRIA-t tuleb teavitada ka oma postiaadressi või kontaktandmete muutumisest ning ettevõtja ümberkujundamisest, ühinemisest või jagunemisest.

INVESTEERINGU TEOSTAMIST TÕENDAVAD DOKUMENDID

Pärast investeeringute teostamist tuleb PRIA-le esitada tehtud kulude teatise vorm (määruse lisa 3). Nimetatud teatise koos kuludokumentidega peate esitama PRIA-le taotluse esitamise aastale järgneva kahe majandusaasta jooksul, kuid hiljemalt kahe kuu möödudes taotluse esitamise aastale järgneva teise majandusaasta lõppemisest arvates.

Teatise vormi saate PRIA kodulehelt või e-riigiteatajast. Samuti võite teatise blankette küsida PRIA maakondlikest teenindusbüroodest.

Dokumendid tuleb esitada PRIA-le aadressil:

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet
Maaelu investeeringutoetuste büroo
Narva mnt. 3, Tartu 51009

Dokumendid võib sel aadressil ka ise kohale tuua või saata digitaalselt aadressil info@pria.ee.

Lisainformatsiooni saate investeeringutoetuste infotelefonil 737 7678 või aadressil info@pria.ee.

Investeeringuks tehtud kulude teatise blankette on vajaduse korral võimalik juurde saada ka PRIA büroodest.

Teatist täites märkige kindlasti vastavasse lünka, millises summas on see teatis, mille esitate. Kui esitate korraga makset tõendavaid dokumente mitme investeeringuobjekti kohta, võib märkida esitatavad dokumendid kõik ühele teatisele.

Tehke rist kasti “lõplikult”, kui saadate kuludeklaratsiooniga:

- a) kogu projekti investeeringut tõendavad dokumendid;
- b) antud projekti viimase osa teostamist tõendavad dokumendid.

Kui kogu projekti või selle osa maksumus, mille kohta esitate teatise, on äriprojektis toodud investeeringu maksumusega võrreldes muutunud, märkige investeeringu uus maksumus ning muutumise põhjus kindlasti ära ka teatisele.

Teatise vormil näidatakse ära ka toetuse arvel äriplaani kohaselt muudeks tegevusteks (peale investeeringute) tehtud kulutused (näiteks käibevahendite soetamiseks).

Investeeringut ja ettevalmistavaid töid tõendavad dokumendid, mis tuleb esitada koos kuludeklaratsiooniga, on järgmised:

1. Hankija poolt taotlejale väljastatud arve või arve-saatelehe ärakiri.

Arvel peavad olema järgmised Käibemaksuseaduses ja Raamatupidamise seaduses— nõutavad andmed:

- müüja nimi, aadress ja registreerimisnumber või isikukood ning käibemaksukohustuslasena registreerimise number;
- arve number ja väljastamise kuupäev;
- ostja nimi ja aadress;
- kauba või teenuse nimetus, kogus, hind ning kaupade ja teenuste kogumaksumus ilma käibemaksuta ja koos käibemaksuga käibemaksuäärade lõikes;

- kauba või teenuse maksustatav väärtus, juhul kui see erineb eelmises punktis nimetatud hinnast;
- käibemaksusumma käibemaksumäärade lõikes;
- kauba väljastamise või teenuse osutamise kuupäev, juhul kui see erineb arve väljastamise kuupäevast;
- arve vastuvõtja (toetuse saaja) allkiri (*Raamatupidamise seadus: majandustehingut kirjendavat raamatupidamiskohustuslast esindava isiku allkiri (allkirjad), mis kinnitab (kinnitavad) majandustehingu toimumist*).

2. Maksekorralduse ära kiri või arvelduskonto väljavõte, mis kinnitab arve või arve-saatelehe eest tasumist.

Maksekorralduse selgituse lahtrisse märkige tasutava arve või arve-saatelehe number ja hankija poolt arve väljastamise kuupäev. Kulutus peab olema tehtud taotleja poolt, seega peab maksekorraldusel olema maksjaks kindlasti taotleja. Arve eest peab tasuma pangalaekandega. Sularahamaksed ei ole abikõlblikud ja selle eest toetust välja ei maksta.

3. Kui investeringuobjektiks on ehitis (selle ehitamine ja parendamine), siis osutatud teenuse või tehtud töö või müüdnud kauba üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi ära kiri, mille on koostanud see isik, kellelt taotleja tellis teenust või tööd või ostis kaupa.

Tööde üleandmise-vastuvõtmise akt peab olema allkirjastatud kahepoolset, st nii tööde üleandja kui ka vastuvõtja poolt.

4. Kasutatud seadme ostmise korral tuleb **esitada müüja kinnitus**, et nimetatud seade ei ole toodetud rohkem kui kolm aastat tagasi, selle ostmiseks ei ole kasutatud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi ning nimetatud seadme hind ei ületa selle turuväärtust ega ole uue samaväärse seadme hinnaga võrdne või sellest kõrgem.

Kui dokumentidel on puudusi, saadab kuludokumentide autoriseerija järelepärimise, kus selgitab probleemi ja näitab ära edasise tegevuse.

Kui te ei ole nõuetekohaseid investeringuid tõendavaid dokumente ettenähtud ajaks esitanud, siis investeringut ei aktsepteerita.

PÕLLUMAJANDUSLIKU HARIDUSE VÕI KUTSE OMANDAMIST TÕENDAVAD DOKUMENDID

Kui taotlemise esitamise ajal taotlejal (osahingul puhul osanikel või juhatuse liikmetel) puudus määrusega nõutud põllumajandusalane haridus, tuleb see omandada 36 kuu möödumisest taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast. Põllumajandusalase hariduse või kutse omandamise nõude täitmise tõendamiseks esitab toetuse saaja PRIA-le kahe kuu jooksul alates 36 kuu möödumisest taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast lisas 5 toodud vormi kohase teatise ja omandatud põllumajandusalast haridust või kutset tõendava dokumendi ära kirja. Kui toetuse saaja ei täida põllumajandusalase hariduse või kutse omandamise nõuet ettenähtud tähtaja jooksul, esitab ta samuti lisas 5 toodud vormi kohase teatise, põhjendades selles põllumajandusalase hariduse või kutse omandamise nõude ettenähtud tähtaja jooksul täitmata jätmist.

MAKSENÕUDE KONTROLL

Kõikide maksenõuete suhtes teostatakse PRIAs halduskontrollid, mis hõlmavad kõiki võimalikke ja asjakohaseid haldusmeetmetega kontrollitavaid üksikasju. Kontrollitakse kaasfinantseeritavate toodete või teenuste tarnimist, taotletavate kulutuste reaalsust, lõpetatud tegevust võrreldes tegevusega, millele toetusetaotlus esitati ja toetust anti.

Kui teie kuludeklaratsiooniga esitatavates dokumentides on puudusi või vigasid, tehakse teile järelepärimine. Seega olge investeringu tegemist tõendavate dokumentide saatmisel tähelepanelik, et kõik vajalikud dokumendid saaksid saadetud ja oleksid korrektselt vormistatud.

INVESTEERINGU TEOSTAMISE KONTROLL

Järelevalve-perioodi ajal viie aasta jooksul PRIA poolt toetuse väljamaksmisest kontrollitakse teie ettevõttes kohapeal investeringuobjekti olemasolu ning seda, kas on tegemist sama investeringuga, mille jaoks toetust küsisite ning kas on täidetud toetuse saajale esitatud nõuded.

Kohapealne investeringu kontroll toimub vähemalt üks kord enne järelevalve perioodi lõppu, kuid sõltuvalt investeringu olemusest võib see toimuda ka mitmel korral. Inspektor kontrollib investeringuobjekti olemasolu ja asukohta, selle arvelevõtmist raamatupidamises, investeringuobjekti omandiõigust tõendavat dokumenti, kapitalirendi korral kasutusõigust kinnitavat dokumenti ja ehitise korral ehitise kasutusluba. Projekti ja eelarve olemasolu kontrollitakse investeringu teostamise käigus. Ehitusluba on vajalik siis, kui see on nõutav ehitusseaduse järgi.

Vajaduse korral täpsustab inspektor kontrollitavaid dokumente. Vastavalt investeringu liigile võivad need dokumendid olla näiteks välisõhu saasteluba, vee erikasutusluba, jäätmeluba, ohtlike jäätmete käitluslitsents, maavara või maa-ainese kaevandamisluba või muud kavandatavaks tegevuseks vajalik luba.

JÄRELKONTROLL

Eesmärgiga tagada saadud toetuse sihipärane kasutamine teostatakse viie aasta jooksul pärast toetuse väljamaksmist järelkontrolle. Järelkontrollid teostatakse valimi alusel.

Järelkontrollist informeeritakse toetuse saajat samamoodi nagu eelnevate kontrollide korral. Inspektor kontrollib investeringuobjekti olemasolu ja sihipärast kasutamist ning kas on täidetud toetuse saajale esitatud nõuded.

Korruptsiooni ja vigade vältimiseks kontrollitakse ka inspektorite tööd. Seega võib juhtuda, et teid kontrollib PRIA mitu korda. Lisaks võivad PRIA inspektorite töö üle kontrollida kõrgemalseisvate ametite ja Euroopa Komisjoni selleks volitatud esindajad.

NÕUDED TOETUSE SAAJALE

Toetuse saaja on kohustatud:

- viima vastavalt äriplaanis esitatud ajakavale ellu äriplaanis kavandatud põllumajandusliku tegevuse alustamiseks või arendamiseks vajalikud investeeringud, mille rahaline maht kokku peab olema vähemalt 50% saadud toetuse mahust;
- täitma meetme määruse § 4 punktides 2–4 sätestatud nõudeid;

Äriplaanis kavandatud tegevused peavad olema tehtud taotluse esitamise aastale järgneva kahe majandusaasta jooksul ning nende maksumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse ja investeeringuobjekti maksumusega;

Taotleja iga-aastane omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulu ja omatoodetud põllumajandussaaduste töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügitulu kas koos või eraldi on hiljemalt äriplaanis nimetatud tegevuste elluviimisele järgnenud majandusaastast alates vähemalt 50% taotleja kogu müügitulust, kui taotleja peab Raamatupidamise seaduse kohaselt tekkepõhist raamatupidamise arvestust, või vähemalt 50% taotleja Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E alusel arvutatud kogu müügitulust, kui taotleja peab Raamatupidamise seadus» kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust;

Põllumajandusalase töökogemuse, hariduse või kutse puudumise korral peab FIE, osäihingu osanik või osäihingu juhatuse liige omandama need 36 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast.

- tagama, et müügitulu omatoodetud põllumajandussaaduste müügist või nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügist on taotluse esitamise aastale järgneva majandusaasta lõpuks suurem kui 2400 eurot ja taotleja omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulu ja omatoodetud põllumajandussaaduste töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügitulu kas koos või eraldi moodustab taotluse esitamise aastale järgneval viiendal majandusaastal vähemalt 80% saadud toetuse summast;
- säilitama ja kasutama investeeringuobjekti sihipäraselt vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt toetuse väljamaksmisest;
- saadud toetusraha äriplaanis kavandatud tegevuste täitmata jätmise ja investeeringuobjekti mittesihipärase kasutamise korral PRIA nõudmisel tagasi maksuma;
- saadud toetusraha PRIA nõudmisel osaliselt tagasi maksuma, kui toetuse saaja on osaliselt täitnud meetme määruses § 4 punktides 1, 2 ja 5 sätestatud nõuded. Tagasimakstava toetuse suurus arvutatakse, lähtudes ellu viimata tegevuste äriplaanikohasest maksumusest § 4 punktides 1 ja 2 sätestatud nõuete osalise täitmise korral ning täitmata müügitulu osatähtsusest § 4 punktis 5 sätestatud nõuete osalise täitmise korral;
- võimaldama teostada järelevalvet toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle;
- tagama, et kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt toetuse väljamaksmisest osäihingu osaniku või juhatuse liikme vahetumise korral vastab uus osanik või juhatuse liige toetuse saamiseks esitatud nõuetele.

TOETUSE TAGASINÕUDMINE

Toetus kuulub tagasinõudmisele juhul, kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et investeeringuobjekti ei ole säilitatud ja sihipäraselt kasutatud, toetuse saaja on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või takistab kontrollimist, investeeringuobjekt on hävinud toetuse saaja süül, toetuse saaja on jätnud tähtaegselt täitmata järelevalveametniku ettekirjutuse toetuse ebaõige kasutamise rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumisega tekitatud tagajärgede kõrvaldamiseks, toetuse saaja ei ole lõpetanud investeeringu elluviimist täies mahus (eesmärk jääb täitmata) või ilmneb tagantjärgi mõni asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud.

Sellisel juhul teeb PRIA toetuse tagasinõudmise otsuse. Selgituse, kuidas toimida siis, kui teile on saadetud käskkirja väljavõtte toetuste tagasinõudeotsusega, leiate PRIA kodulehelt aadressil www.pria.ee/toetused/valdkond/teadmiseks/volad_ja_tagasinouded.